

Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a jej vplyv na rozvoj stratégie vývoja spoločnosti¹

Anotácia: Štúdia sa zaoberá vznikom, charakteristikou, fungovaním medzinárodnej Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a jej vplyvom na rozvoj stratégie vývoja spoločnosti. Prezentuje poznanie získané rešeršným a obsahovým analyzovaním od vzniku organizácie až po jej súčasné poslanie. Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj je medzinárodnou medzivládnu organizáciou, do činnosti ktorej sa zapojilo 34 ekonomicky najrozvinutejších štátov sveta. Členskými štátmi sú väčšinou štáty Európskej únie, medzi nimi aj Slovenská republika. Slovensko sa stalo členom tejto organizácie v decembri roku 2000. Štúdium charakteristiky tejto medzinárodnej organizácie je podstatné pre pochopenie jej činnosti, ktorá je nasmerovaná na koordináciu ekonomickej a sociálno-politickej spolupráce všetkých jej členských štátov. Primárny význam má vďaka presadzovaniu liberalizácie medzinárodného obchodu, ktorá pomáha členským krajinám v ekonomickom rozvoji, znižovaní nezamestnanosti, stabilizácii hospodárskej situácie a v rozvoji medzinárodných finančných trhov. Jej záujmy majú preto primárny význam pre rozvoj stratégie spoločnosti v demokratických krajinách vrátane slovenskej spoločnosti. Nepriamo svojou aktivitou ovplyvňuje aj bezpečnostnú klímu v spoločnosti.

Kľúčové slová: Organizácia pre Európsku hospodársku spoluprácu, Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, Marshallov plán, koordinácia, liberalizácia, ekonomický rozvoj, stratégia spoločnosti, bezpečnostná klíma.

Úvod

Problematika stabilizácie, resp. rozvoja stratégie vývoja každej spoločnosti bola, je a nepopierateľne i bude predmetom čoraz intenzívnejšieho záujmu širokého okruhu verejnosti, a to tak odbornej, ako aj laickej. Mieru intenzity tejto pozornosti bude zrejme čoraz výraznejšie determinovať celosvetový posun záujmu ľudí o otázky dotýkajúce sa verejných záležitostí a o riešenie problémov s nimi súvisiacich. Tento prirodzený interes o verejné veci pôjde isto ruka v ruke s procesom geometrického nárastu svetovej človečenskej populácie, keďže možno v týchto súvislostiach oprávnené očakávať aj nárast globálnych problémov ľudstva. A to spätých nielen s kvalitou jeho života, ale prakticky s možnosťami a podmienkami jeho bezprostredného prežitia v budúcom historickom období. Procedúry, ktorých výsledkami sú opatrenia zabezpečujúce a garantujúce stabilitu a spoločenský rozvoj ľudskej populácie, a to aj z hľadiska vnímania štátov ako živých spoločenských organizmov podrobovaných neustálym metamorfózam, budú preto aktuálnou premennou veličinou neustále. V uplynulom období takýto záujem o perspektívu ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti anticipoval predovšetkým neustály vplyv prebiehajúcej hospodárskej krízy, ktorá sa prejavila vo väčšine štátov sveta. Samozrejme, tieto štátne spoločenstvá (resp. zoskupenia štátov), ale i nadštátne útvary, medzi ktoré patrí aj Európska únia (ďalej len „EÚ“), hľadajú metódy a formy aktivít, prostredníctvom ktorých by sa mohli čo najefektívnejšie vyrovnáť s krízovými javmi. S krízou teda zápasia všetkými možnými spôsobmi. Jedným z nich je aj využívanie pomoci univerzálnych i špecifických medzinárodných organizácií, existujúcich vo svete už dlhé desaťročia. Tieto organizácie sú spoločnosťou často vnímané akoby v postavení akejsi *poistovne*, zabezpečujúcej pre mnohé štátne útvary stabilitu. Osobitne garantujúco pôsobiacej v záujme tých subjektov, ktoré aj v čase priaznivejšej svetovej i vlastnej hospodárskej situácie s nimi efektívne spolupracovali. Faktom je, že vo svete existuje a pôsobí niekoľko takýchto organizácií. Dôležité však je, aby v záujme upokojenia potenciálnych obáv verejnosti z budúceho možného, najmä sociálne a hospodársky nepriaznivého vývoja boli ich úlohy dostatočne transparentné, teda známe. Totiž, často práve

---

¹ Príspevok vznikol v rámci riešenia vedeckovýskumnej úlohy Katedry správneho práva a Katedry spoločenských vied Akadémie Policajného zboru v Bratislave s názvom Aktuálne problémy vo verejnej správe členských štátov Európskej únie, ev. č. Výsk. 206.

nezanedbateľná časť krízovými javmi dotknutej verejnosti nepozná ich reálnu politiku, poslanie, zameranie, zábery a ciele, pričom je evidentné, že práve všeobecné poznanie zamerania, úloh a potenciálu využiteľnosti pomoci týchto organizácií v zložitých krízových situáciách by mohlo účinne znižovať aj mieru potenciálneho narastania spoločenského napätia a „zahusťovania“ bezpečnostnej klímy v príslušnom štáte. Je možné, že by sa tým predchádzalo aj explózii ekonomickými faktormi motivovanej migrácie. Jednou z takýchto medzinárodných organizácií, ktorá funguje vo svete už dlhý čas a efektívne sa podieľa aj na prevencii a riešení krízových javov prejavujúcich sa v hospodárstve osobitne jej členských štátov, je Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“). V minulosti mala a aj dnes stále má významný dosah na poskytovanie pomoci niektorým štátom, v ktorých sa zastavil ich hospodársky rozvoj. I keď je v súčasnosti známa, a to skôr neoprávnené a reštriktívne, iba ako akýsi zberač údajov a informácií o sociálno-ekonomických či iných vzťahoch pulzujúcich v komunitách jej členských štátov, je pritom zrejmé, že jej politika z medzinárodného sociálno-ekonomického pohľadu je do značnej miery aktuálne zatiaľ vlastne ničím nenahraditeľná. Prorozvojová aktivita OECD súvisí s konkrétnymi sofistikovanými počinmi jej orgánov, ktoré vyúsťujú do snahy o efektívne presadzovanie širšej hospodárskej spolupráce medzi štátmi a tým priamo aj s modelovaním a presadzovaním rozvojovej stratégie spoločnosti. Takéto aktivity OECD majú v konečnom dôsledku pozitívny vplyv na predchádzanie negatívnym vplyvom na vytýčené rozvojové programy spoločnosti transponované do mnohých oblastí jej života. Teda aj do sféry bezpečnostnej, keďže je potrebné vychádzať z historickej skúsenosti, ktorá deklaruje, že blahobytne, resp. spokojne žijúci človek, motivovaný prirodzeným záujmom nestratiť svoj nadobudnutý životný štandard, súčasne prirodzene nepreferuje (aspoň otvorený) konflikt so spoločnosťou reprezentovanou bezpečnostnými, resp. mocenskými orgánmi štátu, ktorý by ho o jeho blahobyt mohol za určitých okolností pripraviť. Z toho vyplýva poznanie, že sociálne stabilizovaná a hospodársky stabilná spoločnosť vykazuje spravidla aj optimálne parametre a ukazovatele vlastnej bezpečnostnej stability, odvíjajúce sa paralelne od jej politickej klímy, resp. stability.

Zdôrazňujeme, že predovšetkým z dôvodu riešenia vedeckovýskumnej úlohy na pôde Akadémii Policajného zboru sme sa vo vedeckej štúdií zamerali na empirický prieskum poznania OECD práve v radoch študentov a zamestnancov Akadémie Policajného zboru v Bratislave (ďalej len „A PZ“). Otázky v dotazníku sme koncipovali v súvislosti s potvrdením alebo vyvrátením stanovenej hypotézy: *Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj má prednostné miesto pri vypracovaní stratégie v oblasti rozvoja spoločnosti v Slovenskej republike.*

V tejto súvislosti považujeme za nevyhnutné podotknúť, že potenciálne riešenie vplyvu OECD, resp. iných svetových medzinárodných organizácií, na život obyvateľstva Zeme z hľadiska jeho vnímania miery (resp. pocitu dostatočnosti) vlastnej bezpečnosti v spoločnosti bude možné spracovať na základe v tejto štúdií spracovaných a publikovaných výstupov, avšak až v samostatnej vedeckej rozprave, resp. štúdií.² Problém kreovania a stabilizovania optimálnej bezpečnostnej klímy v štáte, resp. v spoločnosti, považujeme totiž za mimoriadne zložitý, systémovo členitý, kontroverzne riešiteľný a všeobecne, najmä vo

---

² Ako východiskový základ skúmania problému z tohto aspektu môžu poslúžiť aj už publikované diela, napr. KRÁLIK, J., KRÁLIKOVÁ, K. *Polícia (v slovenskej spoločnosti)*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2016. 248 s. Tiež KRÁLIKOVÁ, K. *Aplikácia systému schengenského acquis v oblasti starostlivosti štátnej správy o imigrantov v podmienkach SR*. 1. vyd. Žilina: GEORG, 2012. 152 s., KRÁLIKOVÁ, K. *Organizácia spojených národov a jej pomoc pri predchádzaní diskriminácii a na ochranu menšín*. In *Aktuálne problémy súčasného sveta* (Slovensko a Európska únia). Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej na Duchonke v dňoch 2. – 4. októbra 2006. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2006. s. 26 – 67.

vzt'ahu k miere potreby jeho interdisciplinárneho skúmania, otvorený predmet vedeckého bádania.³

Európska obnova v povojnovom období

Tzv. Marschallov plán⁴ alebo Plán európskej obnovy⁵ bol prijatý Kongresom Spojených štátov amerických (ďalej len „USA“) 3. apríla 1948. Jeho cieľom bola organizácia zabezpečenia americkej pomoci európskym krajinám v povojnovom období. Išlo v ňom vlastne o vytvorenie programu, resp. stratégie rozvoja spoločnosti s demokratickými prvkami v krajinách Európy. Keďže štáty tzv. východného bloku európskeho kontinentu pod tlakom v nich dominujúcej politickej a vojenskej pozície Zväzu sovietskych socialistických republík (ďalej len „ZSSR“) túto pomoc odmietli, nakoniec sa uskutočnil len v krajinách západnej Európy. Dôvodom odmietnutia programu pomoci zo strany niektorých štátov bol teda predovšetkým nepriamo, avšak intenzívne vyvíjaný politický tlak. Jeho podstatou bola snaha o zintenzívnenie ovplyvňovania procesu realizovaného USA, cieľovo smerovaného na zastavenie rozširovania vplyvu ideí komunizmu v týchto krajinách⁶. Plán bol preto aj začiatkom procesu definitívneho rozdelenia Európy na dva mocenské hospodárske bloky, ktorý fakticky akceleroval už založením Európskeho hospodárskeho spoločenstva (ďalej len „EHS“) začiatkom 50. rokov minulého storočia. EHS bolo utvorené podpísaním tzv. rímskych zmlúv⁷ 25. marca 1957 v Ríme.

Myšlienku realizovania Plánu európskej obnovy prvýkrát verejne prezentoval štátny tajomník USA George Catlett Marshall⁸ 5. júna 1947 vo svojom prejave na Harvardskej univerzite. Stal sa tak teda zároveň jedným z iniciátorov a tvorcov tohto veľkolepého hospodárskeho plánu, majúceho v sebe súčasne aj skrytý politický zámer.

Energický a aktívny generál Marshall sa už počas druhej svetovej vojny významne podieľal na organizovaní armády USA a jej dominujúcej úlohy v spojeneckom úsilí. Vďaka jeho spolupráci s prezidentom Rooseveltom⁹ sa zvýšil význam jeho spoločenského postavenia a politického vplyvu, keďže bol ustanovený na najvyššie posty v ozbrojených silách ako najvyšší veliteľ spojeneckých vojsk. Koordinoval vojenské operácie proti Nemecku po celej Európe a Pacifiku. Okrem iných dôvodov aj preto, že sa dopustil viacerých politických chýb pri rozhodovaní o zastavení postupu spojeneckých vojsk po ich invázivnom vylodení sa na západnom fronte a tiež pri rozhodovaní, ktorého výsledkom bolo prenechanie oslobodenia Prahy vojskám sovietskej Červenej armády, po skončení vojny 26. novembra 1945 odstúpil z postu náčelníka generálneho štábu. Zostal však naďalej aktívnym generálom a stal sa diplomatom. Bol veľvyslancom v Číne, kde ale jeho snaha o „spriatelenie“ komunistov a nacionalistov nebola úspešná. I preto bol z funkcie odvolaný. Po návrate do USA v roku 1947 viedol rezort zahraničných vecí. Keďže Organizácia Spojených národov (ďalej len

³ Pozri napr. KÚTIK, J., KRÁLIK, J. *Verejná správa a krízový manažment*. 1. vyd. Bratislava: VEDA, 2015. 230 s.

⁴ Predstavený na konferencii v Paríži 12. júla – 22. septembra 1947.

⁵ European Recovery Program.

⁶ Štáty tzv. východného bloku boli začlenené do mocenskej sústavy ovládanej ZSSR, pričom v septembri 1947 v Poľsku na konferencii vodcov komunistických strán založili organizáciu Kominterny Informbyro, pričom bol súčasne predstavený aj osobitý plán medzinárodnej pomoci, ktorý sa v januári 1949 premenoval na Radu vzájomnej hospodárskej pomoci (ďalej len „RVHP“).

⁷ Súhrnný názov pre dve zmluvy známe ako Zmluva o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, dnes ich poznáme ako Zmluva o fungovaní Európskej únie; bližšie napr. BALGA, J. *Systém schengenského acquis*. 1. vyd. Bratislava: VEDA, 2009. s. 13.

⁸ Americký armádny generál a politik, náčelník generálneho štábu armády USA, vyslanec v Číne, minister zahraničných vecí, minister obrany, ocenený Nobelovou cenou za mier.

⁹ Franklin Delano Roosevelt bol 32. prezidentom USA, ktorý pôsobil v rokoch 1933 – 1945 ako jediný prezident USA počas štyroch volebných období a zároveň počas veľkej hospodárskej krízy a druhej svetovej vojny. Priniesol reformný program obnovy ekonomiky „Nový údel“, ktorý zavádzal prvky sociálnych a ekonomických reforiem a zriekal sa niektorých prvkov kapitalizmu.

„OSN“) ¹⁰ v tej dobe nemala dostatočné finančné ani materiálne zdroje na pomoc v zložitej situácii starého kontinentu, iniciatívny Marshall začal rokovania zo strany USA o pomoci vojnou zničenou Európou. A keď si 5. júna 1947 preberal čestný doktorát na Harvardskej univerzite, využil túto príležitosť na prednesenie svojho prejavu, v ktorom apeloval na potrebu pomoci vojnou zničeným krajinám. Táto jeho myšlienka sa stala základom na prezentáciu názorov ďalších významných zahraničných politikov, ktorí ju podchytili a začali rozvíjať ideu v podobe medzinárodnej pomoci Európe. Keď sa 12. júla až 22. septembra 1947 v Paríži stretli predstavitelia západných európskych krajín ¹¹ a začali viesť rokovania o spoločnej pomoci vojnou postihnutým krajinám, bolo dohodnuté, že myšlienka sa „zhmotní“ a inštitucionalizuje. Tak 16. apríla 1948 vznikla Organizácia pre Európsku hospodársku spoluprácu (ďalej len „OEEC“), ktorá pod týmto názvom fungovala až do septembra roku 1961. Jej základným výstupom už v prvom roku jej existencie bol Marshallov plán, schválený americkým kongresom, ktorý sa postupne začal realizovať. Vďaka nemu v rokoch 1948 – 1952 USA poskytli západnej Európe finančnú pomoc vo výške 132 mld. US-dolárov. Pomoc USA sa determinujúco podpísala na rekonštrukcii západnej Európy, jej hospodárstva, priemyslu, poľnohospodárstva, medzinárodného obchodu. Aj politického a neskôr bezpečnostného systému. Skutočnosťou je, že západná Európa významným spôsobom napredovala a vytvárala postupne obrovský ekonomický potenciál, umožňujúci vytvoriť ekonomické saldo vo svoj prospech, t. j. rozdiel od určitým spôsobom, najmä ekonomicky zaostávajúceho, socialisticky orientovaného východu Európy, ktorému dominovali politicko-ekonomické, vo svojej podstate do značnej časti ideovo-politicky „nedotknuteľné“, dogmatické zábery ZSSR.

Základnými princípmi, na ktorých bolo koncipované pôsobenie OEEC, boli permanentná ekonomická spolupráca a fungovanie krajín na participovaní pri obnove a rekonštrukcii Európy, rozvíjanie vnútorného európskeho trhu odstraňovaním bariér a redukciovou taríf, hľadanie možností voľného trhu, rozpoznávanie možností lepšieho využitia trhu a pod. V roku 1950 OEEC predložila nový akčný plán, ktorý sa prioritne zamerával na ekonomickú integráciu Európy s využitím špecifických odborných činností, vzájomnej deľby práce a vytvorenia jednotného európskeho trhu. OEEC sa následne zaslúžila aj o vytvorenie Európskej platobnej únie (ďalej len „EPU“) medzi štátmi, ktorá sa zamerávala na odstránenie nemožnosti zameniť európske devízy, odstrániť obmedzenia a zamedziť bilaterálnym obchodným praktikám. Organizácia sa pričínala aj o vytvorenie kompenzačného fondu na vyrovnanie deficitov krajín, pričom stanovila kvóty pre každú dotknutú krajinu, ktorá mala zabezpečiť automatické vyrovnanie prebytkov. EPU bola zrušená v roku 1958, keď boli meny západoeurópskych štátov vyhlásené za konvertibilné (voľne zameniteľné) s dolárom. V ďalších rokoch bol pôvodný akčný plán OEEC upravený a rozvinutý. Súčasťou tohto procesu bol aj vznik Európskej investičnej banky (ďalej len „EIB“), ktorá svojím kapitálom vstúpila do priestoru spoločného európskeho trhu.

Po roku 1950 nastal zo strany OEEC očakávaný koniec realizácie Marshallovho plánu a pomoc sa presunula na plecía Severoatlantickej aliancie (ďalej len „NATO“) ¹². V roku 1952 práve politika spájania ekonomickej a mierovej pomoci takmer spôsobila konečný úder existencii OEEC. NATO malo záujem o využitie organizácie, jej výborov, tímov a expertov

---

¹⁰ The United Nations Organization, oficiálne vznikla 24. októbra 1945, jej vzniku predchádzali mnohé medzinárodné konferencie, na ktorých sa rozhodovalo o založení svetovej organizácie pre mier, iniciované po ukončení prvej svetovej vojny.

¹¹ Nezúčastnili sa štáty pod vplyvom ZSSR.

¹² Severoatlantické zhromaždenie alebo North Atlantic Assembly, založené 4. apríla 1949 parlamentmi členských štátov. Súčasný názov Severoatlantická aliancia v angl. North Atlantic Treaty Organization alebo North Atlantic Alliance používa od roku 1967. Sídli v Belgicku v Bruseli. Pôvodne bola organizácia politickým združením, dnes je jej cieľom zabezpečovať atlantickú solidaritu, v praxi ide o rozvíjanie politickej, vojenskej, hospodárskej, vedecko-technickej, sociálnej a kultúrnej pomoci.

a tiež informácií pre svoj vlastný prospech. Akceptovaným kompromisom sa stalo rozhodnutie NATO prezentované na konferencii v Otave v Kanade, ktorého obsahom bolo prístupenie k založeniu vlastného osobitného výboru pre získavanie informácií o stave a o hospodárskom vývoji členských štátov NATO. Bolo rozhodnuté, že OEEC sa od tohto dátumu sústreďí na otázky týkajúce sa európskych štátov.

Marshallov plán sa zatiaľ stal výdatným pohonom ekonomiky západoeurópskych štátov, umožňujúcim predovšetkým rast produktivity tovarov a služieb v súkromnom sektore, ktorý tak bol prednostne financovaný zo zdrojov USA. V rokoch jeho využívania viac ako 3000 odborníkov a stoviek farmárov z rôznych európskych krajín navštívili americké továrne a farmy, pričom do vlasti priniesli o. i. nové poznatky, dovedy Európe neznáme know-how.

V roku 1957 bolo na základe návrhu OEEC zriadené Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (ďalej len „Euratom“)¹³ ako samostatná organizácia, ktorá sa mala venovať kontrole bezpečnosti jadrovej energetiky v Európe, resp. vytvárať priaznivé podmienky na budovanie a rozvoj atómového (jadrového) priemyslu. V roku 1967 sa stal Euratom súčasťou Európskych spoločenstiev a v roku 1993 súčasťou prvého piliera Európskej únie. Zároveň sa začali rokovania o konkrétnych podmienkach na zriadenie zóny voľného obchodu pre členské štáty OEEC. Nasledoval podpis Rímskych zmlúv 25. marca 1958 a v októbri toho roka bola zriadená Rada organizácie na čele s Reginaldom Maudlingom. 14. decembra 1960 v Paríži podpísalo 18 členských štátov OEEC, USA a Kanada dohovor, ktorým utvorili OECD. Tak 30. septembra 1961 dohovor nadobudol právoplatnosť a OEEC sa premenovala na OECD. Od tohto roku začala táto medzinárodná organizácia uskutočňovať svoje celosvetové pôsobenie. Na to, aby bola funkčná a akcieschopná, musela, prirodzene, pristúpiť aj k svojej racionálnej vnútornej reorganizácii. Vytvorila si svoju vlastnú organizačnú štruktúru, ktorá sa ukázala ako dlhodobo stabilizovaná a umožňujúca operatívne aktivity organizácie.

Štruktúra OECD

Štruktúra organizácie sa diverzifikuje na 3 základné časti:

1. *Členské krajiny OECD*, t. j. každá krajina je reprezentovaná predstaviteľom členského štátu (delegátom alebo veľvyslancom, ambasádorom), pričom aj EÚ má akreditovaného jedného samostatného zástupcu. Všetci predstavitelia navzájom tvoria Radu OECD (a aj stále komisie). Rada má v rukách všetky právomoci organizácie. Je zároveň najvyšším rozhodovacím orgánom OECD. Rada sa pravidelne stretáva na úrovni stálych zástupcov a raz ročne na úrovni ministrov¹⁴.
2. *Nezávislé komisie OECD (aj výbory alebo pracovné skupiny)*, ktoré sú zložené z reprezentantov (resp. odborníkov) z členských aj nečlenských štátov z vládnych inštitúcií, podnikateľského prostredia a akademickej sféry. Komisie dohliadajú na prácu v rôznych oblastiach a na základe zistení prinášajú odporúčania. Komisie, ktorých je okolo 200, sa skladajú z odborníkov z 35 členských štátov OECD. Odborníci, resp. experti, sa stretávajú pri práci v odborných komisiách zameraných na špecifické odvetvia alebo problematiku, ako je napr. ekonomika, obchod, veda, zamestnanosť, vzdelávanie, finančné trhy. Odborníci pracujú v pracovných skupinách alebo skupinách expertov. Prinášajú nové poznatky a očakávané vývojové trendy v jednotlivých oblastiach.

---

¹³ Angl. European Atomic Energy Community, dohoda o založení bola podpísaná 25. marca 1957 a nadobudla platnosť 1. januára 1958. Existencia, činnosť a ciele organizácie neboli počas jej fungovania úplne realizované a využívané. Zväčša to súviselo počas jej existencie s konfliktmi medzi jednotlivými členskými štátmi.

¹⁴ Tzv. Ministerská schôdzka Rady OECD, kde je hlavným cieľom diskutovanie a stanovenie hlavných priorít ďalšej práce OECD.

3. *Sekretariát OECD* je výkonným orgánom a je riadený generálnym tajomníkom¹⁵. Okrem plnenia administratívno-technických funkcií sa do istej miery zúčastňuje aj na riešení výskumných úloh. Sekretariát zbiera údaje, monitoruje trendy a analýzy a prognózy ekonomického vývoja. V spolupráci s vládami členských štátov skúma spoločenské zmeny a vznikajúce zmeny v ostatných oblastiach, napr. v obchode, životnom prostredí, školstve, poľnohospodárstve atď. Spolupracuje s nezávislými komisiami. Sekretariát je neobyčajne rozvetvený, má veľký počet oddelení, je organizovaný do riaditeľstiev rôznych odvetví.

Členské štáty OECD

Zakladajúcimi 20 štátmi OEEC boli v roku 1948 Belgické kráľovstvo, Dánske kráľovstvo, Francúzska republika, Írska republika, Island, Talianska republika, Španielske kráľovstvo, Švédske kráľovstvo, Švajčiarska konfederácia, Turecká republika, USA, Kanada, Luxemburské veľkovevodstvo, Nemecká spolková republika, Holandsko, Nórske kráľovstvo, Portugalská republika, Rakúska republika, Grécka republika, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska. Z dôvodu, že produkty uplatňovania stratégie rozvoja spoločností v týchto krajinách dosahovali pozitívne výsledky, OECD sa stala nielen akceptovanou, ale celosvetovo lukratívnou medzinárodnou organizáciou. Postupne sa preto k okruhu jej členov pridávali ďalšie medzinárodno-právne subjekty, ktoré mali blízko k myšlienke rozvoja a spolupráce s ďalšími štátmi. V roku 1964 pristúpilo Japonsko, v roku 1969 Fínsko, 1971 Austrália, 1973 Nový Zéland, 1994 Mexiko, 1995 Česká republika, 1996 Južná Kórea, Maďarská republika a Poľská republika, v roku 2000 Slovenská republika (ďalej len „SR“), v roku 2010 Izrael, Čile, Slovinská republika a Estónsko a v roku 2016 Lotyšská republika.

V súčasnom období sa okrem spolupráce spomínaných členských krajín OECD organizácia zaoberá aj aktivitami tzv. rozšírenej spolupráce s Brazíliou, Čínskou ľudovou republikou, Indiou, Indonéziou a Juhoafrickou republikou, ktoré sú nečlenskými štátmi. V rámci OECD, resp. v jej odborných komisiách, pôsobia ako členovia alebo pozorovatelia aj príslušníci z ďalších 25 štátov sveta a v ostatných aktivitách tejto medzinárodnej organizácie je zainteresovaných ďalších 50 štátov sveta. Vízia by mohla predpovedať postupné pričleňovanie ďalších štátov do OECD.

Ciele OECD a ich vplyv na stratégie spoločnosti

Vznik väčšiny aktívnych globálnych aj lokálnych medzinárodných organizácií súvisí s potrebou hľadania internacionálneho prístupu k riešeniu určitého aktuálneho problému alebo viacerých problémov prejavujúcich sa v spoločnosti v celosvetovom meradle. Často sa stáva, že si jeden štát nevie sám vo vlastnej rézii pomôcť s riešením vlastnej problematickej situácie. Z tohto dôvodu je vznik organizácií, v rámci ktorých sa stretávajú záujmy viacerých zúčastnených krajín, ktoré sa snažia súčasne spoločne hľadať možnosti vzájomnej pomoci, celosvetovo veľmi prínosný. Inak to nie je ani s dôvodmi vzniku OECD, ktorej prvotný podnet existencie v podobe OEEC prirodzene zanikol, keďže svoj hlavný cieľ zhmotnený do podoby finančnej a materiálnej pomoci Európe táto inštitúcia splnila, avšak jej pôvodný zámer pomoci krajinám, ktoré nemajú svoju hospodársku situáciu pod kontrolou na dostatočnej úrovni, pretrval. Vďaka tomu sa pozitívna myšlienka solidarity vyspelejších štátov so zaostávajúcimi preniesla do následnej misie tejto organizácie.

Cieľom OECD bolo od jej vzniku dosahovanie čo najvyššieho hospodárskeho rastu a zamestnanosti v jej členských štátoch. Rovnako venovala pozornosť zvyšovaniu životnej úrovne v týchto štátoch pri zachovaní finančnej rovnováhy. A týmto spôsobom sa snaží aj

---

¹⁵ Alebo aj generálny riaditeľ, v súčasnosti José Ángel Gurría, mexický ekonóm, 5. generálny sekretár OECD v poradí, vo funkcii od 1. júna 2006.

o prispievanie k rozvoju svetového hospodárstva, k pomoci zdravému ekonomickému rozmachu vo všetkých krajinách v procese ich hospodárskeho rozvoja. Jej cieľom je v neposlednom rade prispievať i k rozširovaniu svetového obchodu bez diskriminácie a v súlade s medzinárodnými záväzkami. Uvedené ciele dosahuje OECD vďaka podpore efektívneho využívania hospodárskych zdrojov, rozvojom vedy a výskumu, organizovaním školení odborníkov, liberalizáciou tovarovej výmeny, služieb, platieb, ale aj voľného pohybu kapitálu, zabezpečením vnútornej a vonkajšej finančnej rovnováhy, tiež poskytovaním pomoci rozvojovým krajinám, vytváraním priaznivých podmienok na prílev kapitálu do týchto krajín.

Hlavnými cieľmi, ktoré organizácia prezentuje v súčasnosti, je podpora politiky pre zlepšenie sociálnej situácie na celom svete. OECD vytvára a poskytuje prostredie, v ktorom vyslanci jednotlivých krajín môžu navzájom komparovať svoje skúsenosti či hľadať najlepšie riešenia spoločných problémov. Minimálne teda spoločne komunikujú pre zabezpečenie dobrej úrovne alebo napredovania ekonomických, sociálnych a environmentálnych zmien vo svojej krajine. Navzájom merajú produktivitu a funkčnosť obchodov a investícií, pričom sa snažia o predpovedanie očakávaných trendov v rôznych oblastiach. Avšak, okrem týchto strategických i taktických zámerov, záujem organizácie sa sústreďuje aj na každodenné problémy, ktoré zasahujú do života občanov v jednotlivých krajinách. Spoločensky užitočnú prácu OECD možno hmatateľne „cítiť“ napr. v oblasti daní, sociálneho zabezpečenia, dôchodkového zabezpečenia, školstva atď. V záujme napĺňania svojho poslania *OECD* po analýze faktov následne poukazuje na problémy a odporúča vrcholovým orgánom dotknutých štátov konkrétne možnosti smerujúce k zlepšeniu kvality života.¹⁶ Je zrejmé, že týmito **aktivitami sa bezprostredne, aj keď latentne, spolupodieľa na formovaní optimálnej bezpečnostnej klímy vo svete a v prostredí jednotlivých členských štátov.** Organizácia prostredníctvom svojho Obchodného a priemyselného výboru (ďalej len „BIAC“) spolupracuje zároveň so súkromnými podnikmi a s jednotlivými tržmi prostredníctvom Poradného výboru trhovej únie (ďalej len „TUAC“). Rovnako sa orientuje aj na komunikáciu s organizáciami verejného sektora. Možno teda konštatovať, že je akýmsi medznikom v analýze hospodárskej situácie krajiny, predovšetkým vďaka orientácii na všetky oblasti trhovej ekonomiky, a preto je akýmsi „ombudsmanom“ zameriavajúcim sa na podporu uplatňovania demokratických princípov v členských krajinách v záujme konečného materiálneho a sprostredkovane i duchovného blaha všetkých občanov. Na druhej strane, vďaka stanoveným cieľom svojich vlastných aktivít, sa OECD ako inštitúcia vo veľkej miere spolupodieľa na zamedzovaní protispoločenskej, resp. spoločnosť poškodzujúcej nekalej činnosti niektorých subjektov, keď napr. **eliminuje aktivity daňových neplatičov, praktiky nepoctivých podnikateľov, zábery teroristov a iných subjektov, ktorí svoje aktivity účelovo orientujú proti vývoju demokraticky učenenej, na napĺňaní požiadavky spravodlivosti koncipovanej, otvorenej a globálnej spoločnosti.** Výrazne tak môže prostredníctvom svojich vlastných nástrojov, foriem a metód činnosti **prispievať k negácii nelegitímnej prosperity tzv. podsvetia kreovanej z výsledkov tzv. čiernej či šedej ekonomiky, založenej a ovládanej medzinárodne organizovanými zločineckými korporáciami, podnikajúcimi s tzv. špinavými peniazmi. Podieľať sa môže aj na zvyšovaní kvality aktuálne realizovaného procesu odhaľovania identity nositeľov a prevádzkovateľov kriminality tzv. bielych golierov.**

Takéto, z určitého pohľadu čiastkové a neoprávnene marginalizované úlohy OECD by bolo potrebné zrejme výraznejšie a odvážnejšie prezentovať svetovej verejnosti ako neodmysliteľnú participáciu tejto organizácie na zlepšovaní života obyvateľov Zeme. OECD

---

¹⁶ Bližšie SABAYOVÁ, M. Kvalita života v EÚ na ceste k udržateľnému rozvoju. In *Integrovaná Evropa súčasnosti a budúcnosti – reflexe triceti let od podpisu Schengenskej úmluvy*, kapitola 1.3. – České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálnych štúdií, o. p. s., 2015. s. 28 – 36.

tak prispieva nielen metodologicky, ale aj prakticky k presadzovaniu rozvojovej stratégie spoločnosti vo všetkých demokratických krajinách vrátane slovenskej spoločnosti.

V dnešnej dobe sa OECD cielene zameriava na pomoc vládam po celom svete, snaží sa obnovovať dôveru voči trhom a jednotlivým trhovým inštitúciám, podnietiť obnovu procesu ozdravenia verejných financií pre udržateľnosť hospodárskeho rastu. Aktuálnym cieľom je aj podpora vedy, výskumu a inovácií vo všetkých oblastiach, rozvoj stratégií orientujúcich sa na ochranu životného prostredia a kvalitný rast rozvíjajúcich sa ekonomík. Jej pozornosti neuniká ani **podpora spravodlivosti a zamedzenie diskriminácie občanov všetkých vekových kategórií bez rozdielu**. Jej dôležitou aktivitou je i poskytovanie podpory pomoci pre rozvíjanie pracovných zručností obyvateľov členských štátov a vychovávanie produktívnych pracovníkov, ktorí budú bez problémov spôsobilí uspokojovať požiadavky zamestnávateľov, avšak s prísnyim zabezpečením ochrany práce¹⁷.

Medzi ďalšie dôležité činnosti OECD patrí aj publikačná činnosť¹⁸, resp. pravidelné vypracovávanie a publikovanie odborných štúdií a tiež ekonomických štatistík¹⁹ všetkých členských krajín. Táto činnosť je veľmi významná pre možnú komparáciu hospodárskej situácie jednotlivých štátov a jednoduchšie nadobudnutie pozitívnych informácií, ktoré sa môžu využiť pri spracúvaní strategického rozvoja štátu, a rovnako získavanie negatívnych informácií, ktoré umožnia vystríhať štáty realizovaním preventívnych opatrení, z ktorých môžu nakoniec profitovať.

Vplyv OECD na rozvoj stratégie spoločnosti v Slovenskej republike

OECD v súčasnosti využíva komunikáciu predovšetkým prostredníctvom internetu. Na prezentovanie svojej činnosti, porovnávanie údajov a získavanie informácií o živote v jednotlivých krajinách je to v súčasnosti najvhodnejšia a najrýchlejšia forma.

Na internetovej stránke venovanej konkrétnej krajine možno nájsť všeobecné základné údaje o jej parametroch, ako je napr. veľkosť (výška) súčasnej populácie, výška HDP, úroveň súčasnej nezamestnanosti, vzdelanie populácie, počet žijúcich mužov a žien, množstvo emisií, orientácia krajiny v hospodárstve, využívanie energií, vzťah k životnému prostrediu, stav poskytovania zdravotníckej starostlivosti, daňové zaťaženie obyvateľstva, úroveň vedy a výskumu atď.²⁰ Oficiálna internetová stránka ponúka informácie aj o živote v SR. Na základe dostupných informácií z OECD je SR prezentovaná ako dobre fungujúca podľa Better Life Index²¹. Podľa tohto indexu sa SR zaraďuje medzi tie štáty, ktoré sú nad priemerom funkčných možností sociálnych väzieb. Zároveň aj úroveň vyváženia pracovného života obyvateľstva je nad meraným priemerom. Ostatné merateľné položky sa však aktuálne umiestnili pod priemerom. Ide predovšetkým o zdravotný stav obyvateľstva, jeho príjmy a bohatstvo krajiny, rovnako aj podmienky bývania, ponuka pracovných príležitostí, príjmy obyvateľa a celková pohoda života jednotlivca. Pre obyvateľa SR je zarábanie peňazí dôležité pre dosahovanie vyššej životnej úrovne. Podľa OECD je disponibilný dôchodok na obyvateľa 18 534 USD za rok, čo predstavuje, v porovnaní s priemerom krajín OECD, o viac ako 10 000 USD za rok menej. **V SR sa aj podľa iných medzinárodných analýz zväčšuje priepasť medzi najbohatšou vrstvou obyvateľstva a najchudobnejšou vrstvou**, pričom je zreteľné, že stredná

¹⁷ Bližšie THURZOVÁ, M., MEZEI, J. *Pracovné právo*. 1. vyd. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2013. s. 138.

¹⁸ Bližšie <http://www.oecd-ilibrary.org/>.

¹⁹ Bližšie <http://www.oecd-ilibrary.org/statistics;jsessionid=19pdkzprjabaz.x-oecd-live-03>.

²⁰ Bližšie <https://data.oecd.org/slovak-republic.htm#profile-finance>.

²¹ Better Life Index bol založený v roku 2011 OECD ako index pre možnosť medzinárodného vzájomného porovnávania údajov jednotlivých krajín OECD, prioritne sa zameriava na výkonnostné parametre a sociálne možnosti v krajine.

vrstva sa postupne v krajine zo sociálnych vrstiev spoločnosti vytráca.²² Pritom existencia a rozvoj strednej vrstvy obyvateľstva v SR ešte v roku 2010 bola vládou a Slovenskou akadémiou vied (ďalej len „SAV“) označovaná za prioritný cieľ, keďže, ako tvrdí bývalý riaditeľ Ekonomického ústavu SAV prof. Ing. Milan Šikula, DrSc., „...tam sa vytvára aj prirodzená súdržnosť, ktorá je v dnešnej dobe už nielen sociálnym a altruistickým aspektom, ale dokonca je podmienkou ekonomického rozvoja“²³. OECD udáva, že 20 % populácie zarába približne štvornásobne viac ako najnižšia vrstva obyvateľstva. Čo sa týka zamestnanosti, v SR je oficiálne zamestnaných 61 % produktívneho obyvateľstva, t. j. od 15 do 64 rokov, čo je o 5 % menej ako priemerná zamestnanosť v ostatných krajinách OECD²⁴.

Dôležité pre získanie dobrého zamestnania je v SR vyštudovanie dobrej školy a disponovanie kvalitnými skúsenosťami. Za zmienku stojí, že v našej krajine má až 91 % obyvateľstva vo veku 25 až 64 rokov ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou, pričom priemer krajín OECD je 76 %. Až 92 % mužov a 90 % žien ukončilo vysokú školu²⁵. OECD uvádza o kvalite vzdelávacieho systému v SR, na základe medzinárodného hodnotenia poznatkov študentov (ďalej len „PISA“) ²⁶, čitateľskej gramotnosti, testovania z matematiky a prírodných vied, že je o 25 bodov nižšia ako priemer krajín OECD. Vo všetkých krajinách prekonalí v testovaní dievčatá chlapcov a rovnako aj v SR. Tieto disproporcie svedčia o pomerne veľkých problémoch pretrvávajúcich v slovenskej vzdelávacej sústave, ktorá už tiež neplní ani minimálne výchovné úlohy prakticky vôbec.

Podľa organizácie dĺžka života občana SR je v priemere 77 rokov veku v porovnaní s priemerom krajín OECD, ktorý je o 3 roky vyšší, t. j. 80. Pri porovnaní pohlaví sa ženy na Slovensku dožívajú v priemere 80 a muži 73 rokov. Organizácia za prioritný problém skoršieho úmrtia považuje vyššie znečistenie ovzdušia v SR drobnými čiastočkami, ktoré spôsobujú poškodenie pľúc. Kvalita vodných zdrojov v SR je na úrovni priemeru v ostatných krajinách OECD podľa vyjadrení 81 % obyvateľstva, ktorí sú spokojní s jej akosťou.

Na Slovensku je, podľa výskumov organizácie, silný prirodzený zmysel pre komunitu, tiež prácu vo verejnej sfére a existuje tu primeraná úroveň občianskej participácie. Až 92 % občanov má **vžitý pocit bezpečnosti**, a to z dôvodu vedomia, že poznajú človeka v núdzi, čo je až o 4 % viac, ako deklaruje priemer OECD. Na druhej strane – o nezáujme o politické dianie v krajine vypovedá permanentná nízka účasť občanov na voľbách, ktorá je až o 9 % nižšia, ako je priemer. Vyššia spoločenská vrstva sa na voľbách zúčastňuje až na úrovni 64 %, oproti tomu najnižšia na úrovni 60 %. Nie veľký rozdiel naznačuje, podľa OECD, že v demokratických inštitúciách v SR sú obsahovo ich aktivity zamerané širokospektrálne na všetky sociálne vrstvy.

Napriek nie zlým ukazovateľom, o ktoré sa zaujíma OECD, je v dokumentoch tejto organizácie konštatované, že **občania SR sú v priemere menej spokojní s vlastným životom**, ako je priemer OECD. Tento výsledok zistili z analýzy výskumu celkovej spokojnosti občanov na stupnici (rozsahu, škále) 0 až 10, pričom Slováci udali 6,2 a priemer OECD je 6,5.²⁷

²² Tento ukazovateľ predstavuje, podľa nášho názoru, rizikový faktor aj z bezpečnostného hľadiska.

²³ Bližšie <http://ekonomika.sme.sk/c/5287551/sav-stredna-vrstva-je-tahunom-spolocnosti.html>. ŠIKULA, M. a kol. *Stratégia rozvoja slovenskej spoločnosti*. 1. vyd. Bratislava: VEDA, 2010. s. 15.

²⁴ Bližšie <http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/slovak-republic/>.

²⁵ Bližšie <http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/slovak-republic/>.

²⁶ Bližšie <http://www.oecd.org/pisa/>. Programme for International Student Assessment – PISA – celosvetové porovnanie 15-ročných študentov v stupni ich znalostí, ktorý sa uskutočňuje od roku 2000 a opakuje sa každé 3 roky. Historické začiatky medzinárodného testovania študentov siahajú do 60. rokov minulého storočia, čo bola pôvodne iniciatíva Medzinárodnej asociácie pre hodnotenie výsledkov vzdelania – IEA – bližšie https://en.wikipedia.org/wiki/International_Association_for_the_Evaluation_of_Educational_Achievement.

²⁷ Bližšie <http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/slovak-republic/>.

Je zrejmé, že informácie, ktoré OECD získava z legálnych zdrojov a nadväzne verejne prezentuje, môžu efektívne pomáhať aj procesu *formovania vízie bezpečnostnej klímy v jednotlivých členských štátoch* tejto organizácie, a to *so stanovenou vysokou úrovňou pravdepodobnosti*.

Empirický prieskum

Vzhľadom na náš predpoklad, že najmä vysokoškolsky vzdelaní príslušníci Policajného zboru (ďalej len „PZ“) majú (resp. by mali mať), i keď v rozličnej miere v závislosti od ich funkčného zaradenia v PZ, zabezpečený neodškriepiteľný primeraný podiel na formovaní bezpečnostnej politiky štátu, a tak súčasne aj na vytváraní optimálnej bezpečnostnej klímy v SR, je isto potrebné empiricky zisťovať, aké faktory determinujúco pôsobia na mieru ich záujmu, resp. stupeň ich zainteresovanosti do procesu prípravy a formovania bezpečnostnej politiky štátu v závislosti od ich funkčného klasifikačného zatriedenia. Požiadavkou doby je totiž z medzinárodného hľadiska uspokojovanie požiadavky na zvyšovanie profesijných nárokov kladených na príslušníkov PZ, a to nielen v ich inojazyčnej osobnostno-vzdelanostnej výbave, ale aj v ich vzdelanostnej univerzalizácii. To by malo vyústiť v konečnom dôsledku do formovania všestranne vzdelanej osobnosti policajného manažéra. Riadiaceho pracovníka, policajného funkcionára schopného bez problémov komunikovať v interdisciplinárnom priestore na primeranej internacionálnej úrovni, a to v širších súvislostiach. Primerane vybaveného dokonca akoby encyklopedickými vedomosťami a poznatkami.

Na základe našich dlhodobých skúseností, získavaných v prostredí, kde poznanie OECD nie je samozrejmosťou, a rovnako tiež nie často verejnosti známymi informáciami týkajúcich sa činnosti OECD sme realizovali sondážny prieskum v radoch študentov A PZ, zameraný na zistenie stavu poznania a názorov študentov na túto organizáciu. Využili sme prácu *metódou excerptácie*, t. j. vyňatia (resp. získavania) požadovaných informácií prostredníctvom vyhodnotenia odpovedí respondentov na otázky uvedené v dotazníku. Pri koncipovaní otázok sme sa snažili o motiváciu respondentov k zodpovedaniu otázok tak, aby sme prostredníctvom vyhodnotenia odpovedí na ne mohli vyvrátiť alebo potvrdiť nastolenú hypotézu: *Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj má prednostné miesto pri vypracovaní stratégie v oblasti rozvoja spoločnosti v Slovenskej republike*. Pre jednoduchšiu orientáciu sme sa pri hodnotení jednotlivých odpovedí zamerali na trojstupňovú stupnicu (škálu) hodnotenia:

- 1 – vysoké pozitívne hodnotenie, jednoznačné áno
- 2 – priemerné hodnotenie, aj áno aj nie
- 3 – vysoké negatívne hodnotenie, jednoznačné nie.

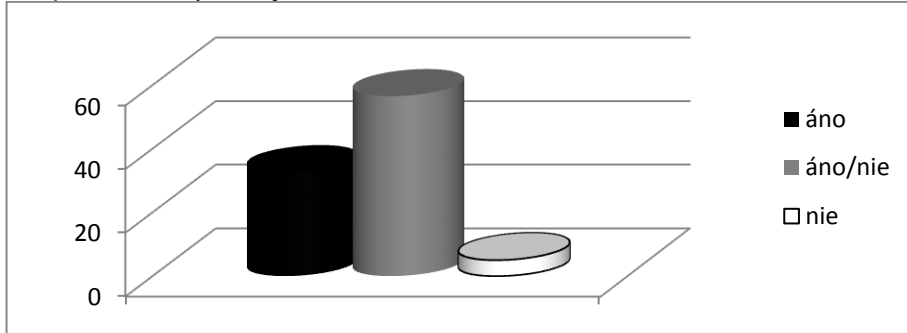
Oslovili sme interných a externých študentov na A PZ študujúcich študijný program bezpečnostnoprávne služby vo verejnej správe a niektorých zamestnancov školy. Pôvodný počet dotazníkov bol 50. Počet úplne vyplnených dotazníkov a následne vyhodnotených dotazníkov bol 46.

Otázka č. 1

Viete, čo znamenal „Plán európskej obnovy“ alebo tzv. „Marshallov plán“?

Naši respondenti odpovedali áno v počte 15 (32,61 %), áno aj nie 26 (56,52 %) a nie 5 (10,87 %). Z vyhodnotenia vyplýva, že medzi respondentmi prevažuje znalosť historických udalostí, ktoré sa týkali počiatkov hospodárskej spolupráce a pomoci.

Graf 1 – vlastný zdroj v %.

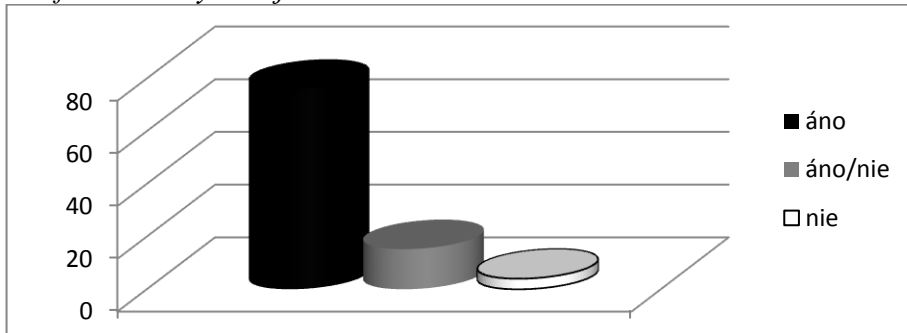
Otázka č. 2

Stretli ste sa už s názvom OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj?

Respondenti odpovedali áno 35 (76,09 %), áno aj nie 7 (15,22 %) a nie 4 (8,70 %).

Vyhodnotenie výsledkov ukazuje, že organizácia je viac známa ako neznáma.

Graf 2 – vlastný zdroj v %.

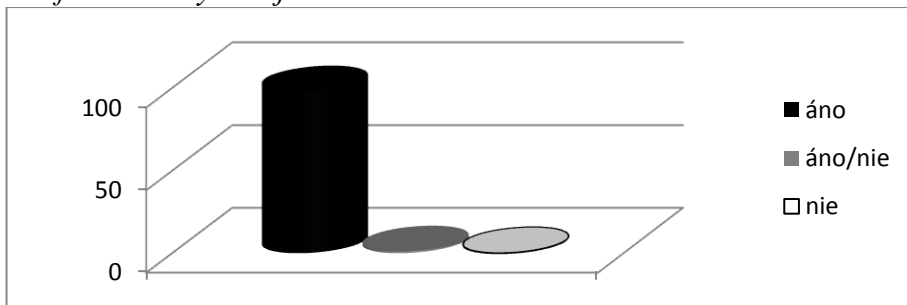

Otázka č. 3

Poznáte niektoré medzinárodné organizácie, ktorých činnosť sa zameriava na hospodársku pomoc dotknutých krajín? Ak áno, ktoré?

Odpovede po vyhodnotení ukázali výsledky áno 45 (97,83 %), áno aj nie 1 (2,17 %) a nie 0. Opäť výsledok preukázal znalosť a záujem respondentov o existenciu medzinárodných organizácií, ktoré poskytujú pomoc v oblasti rozvoja spoločnosti.

Graf 3 – vlastný zdroj v %.

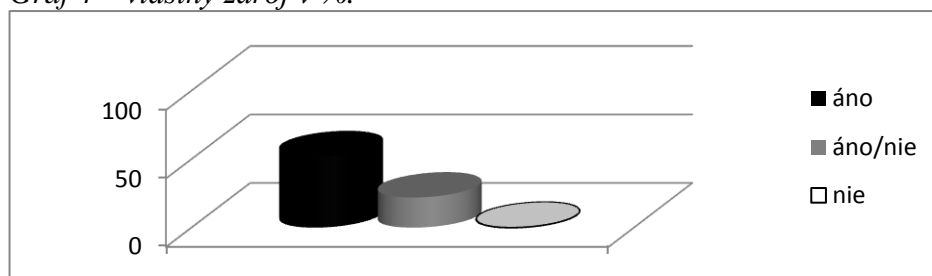
Odpoveďou na doplňujúcu otázku bola predovšetkým Európska únia (45) a Organizácia spojených národov (9).

Otázka č. 4

Môže podľa Vášho názoru špecifická medzinárodná organizácia pozitívne ovplyvniť vývoj stratégie spoločnosti v SR?

Výsledok áno 24 (52,17 %), áno aj nie 22 (47,83 %), nie 0. Vyhodnotením odpovedí sa potvrdilo, že respondenti veria v možné pozitívne zapájanie sa medzinárodných organizácií do fungovania konkrétneho štátu, resp. SR.

Graf 4 – vlastný zdroj v %.

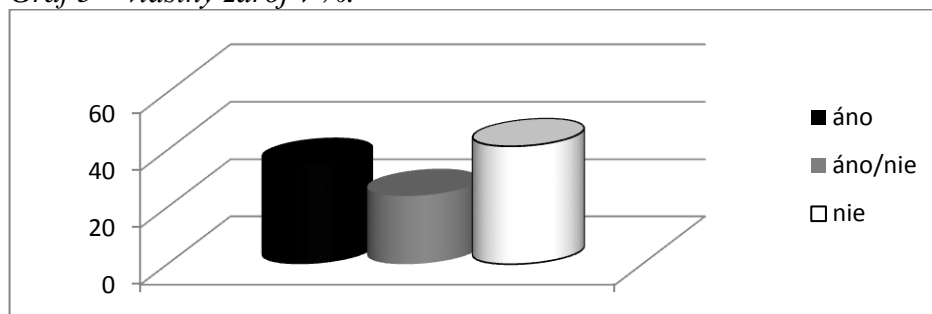

Otázka č. 5

Môže Stratégia rozvoja slovenskej spoločnosti, ktorú vydala SAV na objednávku vlády SR, významne ovplyvniť rozvoj našej spoločnosti?

Respondenti sa vyjadrili áno 16 (34,78 %), áno aj nie 11 (23,91 %), nie 19 (41,30 %). Odpovede prezentovali sčasti nejednoznačný názor respondentov, v možnom významnom vplyve stratégie rozvoja pre rozvoj našej spoločnosti predostreli skôr negatívny názor.

Graf 5 – vlastný zdroj v %.

Diskusia

Keďže odpoveď na **prvú otázku** možno hodnotiť tak, že u študentov A PZ *prevažuje znalosť historických udalostí, ktoré sa týkali počiatkov hospodárskej spolupráce a pomoci*, je nevyhnutné uvažovať, prečo možno takúto úroveň poznania respondentov akceptovať. Vychádzať možno z faktu, že všetci respondenti získali poznanie o tom, čo znamenal „Plán európskej obnovy“ alebo tzv. „Marshallov plán“, počas svojho stredoškolského štúdia. I keď sa podľa medializovaných informácií výučbe histórie na stredných školách, ba ani na základných školách, nevenuje žiaduca pozornosť a ani priestor, predpokladáme, že pomerne „pravdivé“ odpovede korenia vo vedomostiach získaných počas výučby tzv. občianskej náuky, resp. vlastivedy na nižších stupňoch školskej sústavy SR. V neposlednom rade môžu k rozširovaniu vedomostí o modernej histórii Európy pozitívne prispievať aj elektronické médiá (a internet), vo vysielacom priestore ktorých je problematika dejín Európy a tzv. východného bloku zastúpená viac než staršie historické udalosti. Vzhľadom na nižšiu počúvanosť vzdelávacích programov uskutočňovaných rozhlasom nepredpokladáme čerpanie poznatkov o histórii európskych národov z tohto mediálneho nosiča. Zarážajúce je percento „neistých“ respondentov, ktoré uspokojenie s kvalitou odpovedí spochybňuje. Odporúčame preto postúpiť tento záver vysokoškolským pedagógom pôsobiacim v A PZ, vyučujúcim spoločensko-vedné predmety, spolu s návrhom venovať zvýšenú pozornosť oboznamovaniu

študentov s problematikou medzinárodných organizácií stojacich a pôsobiacich aj mimo bezpečnostnej sféry.

Vyhodnotenie výsledkov odpovedí na mimoriadne jednoduchú **druhú „prieskumnú“ otázku**, či sa stretli s *pojmom Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)*, preukazuje, že organizácia je v myšliach a vedomí dopytovaných študentov viac známa ako neznáma. I tak považujeme za pozoruhodné, že osoby s ukončeným úplným stredoškolským vzdelaním a „rozpracovaným“ vysokoškolským vzdelaním nedokážu bez akýchkoľvek pochybností identifikovať takú medzinárodnú organizáciu, ktorá je často prezentovaná v médiách všetkých typov. To nasvedčuje, že ani vysokoškoláci nevenujú optimálnu pozornosť sledovaniu aktuálneho diania v tuzemskej spoločnosti, a ani diani v medzinárodnom kontexte. Nepoznajú zrejme ani študijnú literatúru, ktorej obsahom je rozbor predmetnej problematiky. Do osnov vysokoškolského policajného vzdelávania bude preto v budúcnosti zrejme vhodné zaradiť buď samostatný voliteľný študijný predmet napríklad s názvom „*bezpečnostné aspekty európskej integrácie a spolupráce*“, alternatívne „*bezpečnostné stratégie vo svete*“ alebo aspoň vyčleniť v rámci štúdia niektorého zo spoločensko-vedných predmetov výberové prednášky orientované do uvedenej problematiky „nepolicajných“, resp. „nebezpečnostných“ svetových a európskych medzinárodných organizácií. Tento predmet by mal reflektovať, resp. reagovať aj na možné mimoplanetárne ohrozenie ľudskej spoločnosti.

Tretia otázka bola orientovaná na podanie odpovedí, či respondenti poznajú aspoň niektoré *medzinárodné organizácie zameriavajúce sa na hospodársku pomoc iným krajinám*. Samozrejme, výsledok zakótovaný v odpovediach preukázal primeranú znalosť a záujem respondentov o existenciu medzinárodných organizácií, ktoré poskytujú pomoc v oblasti rozvoja spoločnosti, avšak nik z nich neuviedol inú organizáciu, ako EÚ a OSN. Znamená to, že inú organizáciu tohto zamerania nepoznajú. To evokuje záver o potrebe „dovzdelávania“ na A PZ vysokoškolsky vzdelávaných budúcich policajných manažérov v tom duchu a s tým zámerom, ako sme už uviedli.

Odpovede na **štvrtú otázku** mali poskytnúť obraz o názore študentov, či môže *špecifická medzinárodná organizácia pozitívne ovplyvniť vývoj stratégie spoločnosti v SR*. Zdá sa jasné, že získané odpovede potvrdia názor, že respondenti veria v možné pozitívne zapájanie sa medzinárodných organizácií do fungovania konkrétneho štátu, resp. SR. Skutočne sa tak i stalo. Vyslovujeme však určité pochybnosti o miere reprezentatívnosti tohto názoru, a to vzhľadom na výsledky predchádzajúcej sondáže. Je možné, že takýto názor by argumentačne „neustál“ ani jeden z respondentov. Tento záver potvrdzuje potrebu venovať zvýšenú pozornosť aj „civilnému“ orientovaniu výučby policajtov na problematiku medzinárodných vzťahov a medzinárodných inštitúcií, čím sa vytvára ucelenejšia a všeobecne vzdelanejšia osobnosť policajného manažéra, názorovo vyzretejšieho a argumentačne odolnejšieho voči externým informačným prienikom prameniacim čoraz častejšie v nedemokratickom prostredí.

Piata otázka sondážneho prieskumu orientovaného do všeobecnej vzdelanostnej úrovne vybraných študentov A PZ mala získať prostredníctvom zhromaždených odpovedí vytvoriť určitý obmedzený obraz o názorovom spektre, či *môže Stratégia rozvoja slovenskej spoločnosti, ktorú vydala SAV na objednávku vlády SR, významne ovplyvniť rozvoj našej spoločnosti*. Napriek očakávaniu, že odpovede respondentov budú nespochybniteľne prezentovať jednomyseľný súhlasný náhľad na význam prijímania pre slovenskú spoločnosť strategicky dôležitých dokumentov zrodených v prostredí vedeckej autorskej dielne, SAV, skutočnosťou je nejednoznačný názor respondentov na možný a významný vplyv stratégie rozvoja pre rozvoj slovenskej spoločnosti. Dokonca možno povedať, že respondenti predostreli skôr negatívny názor, čo by malo byť predmetom ďalšieho skúmania. I keď vzorka respondentov nie je v žiadnom prípade reprezentatívna a ich odpovede považujeme za

orientačné prieskumné prezentovanie subjektívnych názorov neopierajúcich sa o výsledky vzdelávacieho procesu poskytovaného A PZ, presvedčenie, že v radoch mladej vysokoškolsky vzdelávanej generácie Slovákov prevažuje neželateľný stav relatívneho nezájmu o spoločenské dianie na Slovensku v minulosti, v prítomnosti, v budúcnosti, ba ani v blízkom geopolitickom okolí. Tento, isto za určitých okolností vyvrátiteľný poznatok, i keď sa opierajúci iba o relatívne pravdepodobné výsledky nespôsobilé na ďalšie spracovanie a zovšeobecnenie, predsa len do značnej miery provokujú potrebu zaoberania sa stavom, resp. štruktúrou všeobecného vzdelávania policajtov v SR, a osobitne policajtov – vysokoškolákov.

Záver

Vedecká štúdia, ktorá sa zamerala na potvrdenie alebo vyvrátenie stanovenej hypotézy „*Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj má prednostné miesto pri vypracovaní stratégie v oblasti rozvoja spoločnosti v Slovenskej republike.*“ sa jednoznačne potvrdila iba v polohe relativity, ako vyplýva zo spracovanej schematickej diskusie. Faktom však zostáva, že na základe vyhodnotenia odpovedí na otázky položené prostredníctvom dotazníka v zásade naozaj vyplynulo, že respondenti majú (iba relatívne) dostatočný prehľad o existencii OECD. Samozrejme, či majú prehľad aj o jej histórii, činnosti a vízii, to na základe výsledkov nami uskutočnenej „sondáže do vedomia“ konštatovať v podobe relevantného záveru nemožno. Aj preto konštatujeme, že spolupráca s touto medzinárodnou organizáciou je významným krokom SR k neustálemu zlepšovaniu rozvoja stratégie slovenskej spoločnosti. Jej analýzy by mali byť jednými z primárnych podkladov chystaných vládnych stratégií, ktoré sa týkajú stabilizácie a zároveň rozvoja a napredovania v jednotlivých oblastiach života spoločnosti. Aj v minulosti dokázala táto organizácia splniť svoje priority a ciele a následne húževnato pretransformovať svoje poslanie na nadväznú požiadavku, ktorú jej ponúkol vývoj hospodárskej a politickej situácie v Európe, ale aj v iných krajinách sveta v ďalšom období. Organizácia plní dôležitú úlohu pri koordinácii hospodárskej politiky členských štátov, s ktorými komunikuje denne a pravidelne. Základnými prostriedkami jej činnosti vo všetkých oblastiach je vzájomná koordinácia politik medzi vládami príslušných štátov. Dôležité pre každý členský štát je vypracúvanie ročných prehľadov o hospodárstve a vývinových perspektívach jednotlivých štátov, ich komparácia s hospodárskymi cieľmi iných štátov, analýza v rozličných oblastiach hospodárskeho života z pohľadu všetkých jej štátov a vypracúvanie smerníc pre štáty z dôvodu nasmerovania ich činnosti aj na záujmy ostatných členov OECD. Je teda zřejmé, že OECD nie je ani zbytočnou, ani neefektívne fungujúcou medzinárodnou organizáciou, ba naopak. Práve preto by propagácii jej právneho postavenia, miesta a úlohy vrátane výsledkov jej činnosti a vplyvu na slovenskú spoločnosť mala venovať aj slovenská mediálna sféra. Takúto víziu podporujú aj výsledky uskutočneného orientačného sondážneho prieskumu názorov ohraničenej vzorky študentov A PZ. Možno konštatovať, že hypotéza „*Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj má prednostné miesto pri vypracovaní stratégie v oblasti rozvoja spoločnosti v Slovenskej republike.*“ sa potvrdila a z nej vyplývajú aj určité možné odporúčania pre praktickú sféru. V prvom rade by pedagogická prax mala reagovať na zistený stav poznania tým, že by do štruktúry vzdelávacích predmetov nielen na A PZ, ale aj na iných školách spoločensko-vedného zamerania boli introdukované také komplexy vzdelávacích informácií, ktoré by OECD predstavovali ako mimoriadne osožnú medzinárodnú organizáciu vplyvajúcu na rozvoj spoločnosti najmä v súčasnom kontroverznom svete. V akademickom prostredí polície, resp. bezpečnostných zborov Slovenskej republiky, by táto potenciálna požiadavka mohla byť zhmotnená do kreovania výučby predmetu „*bezpečnostné aspekty európskej integrácie a spolupráce*“, alternatívne „*bezpečnostné stratégie vo svete*“. Zastávame tiež názor, že na činnosti OECD by sa mohli výraznejšie svojimi aktivitami podieľať aj vybrané organizačné zložky Policajného zboru, resp. civilných a vojenských spravodajských služieb.

Literatúra

BALGA, J. *Systém schengenského acquis*. 1. vyd. Bratislava: VEDA, 2009. 224 s. ISBN 978-80-224-1058-8.

KRÁLIK, J., KRÁLIKOVÁ, K. *Polícia (v slovenskej spoločnosti)*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2016. 248 s. ISBN 978-80-263-1050-1.

KRÁLIKOVÁ, K. Organizácia spojených národov a jej pomoc pri predchádzaní diskriminácii a na ochranu menšín. In *Aktuálne problémy súčasného sveta (Slovensko a Európska únia)*. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej na Duchonke v dňoch 2. – 4. októbra 2006. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2006. s. 26 – 67. ISBN 80-854-384-4.

KRÁLIKOVÁ, K. *Aplikácia systému schengenského acquis v oblasti starostlivosti štátnej správy o imigrantov v podmienkach SR*. 1. vyd. Žilina: GEORG, 2012. 152 s. ISBN 978-80-89401-91-8.

KÚTIK, J., KRÁLIK, J. *Verejná správa a krízový manažment*. 1. vyd. Bratislava: VEDA, 2015. 230 s. ISBN 978-80-224-1442-5.

ŠIKULA, M. a kol. *Stratégia rozvoja slovenskej spoločnosti*. 1. vyd. Bratislava: VEDA, 2010. 696 s. ISBN 978-80-1151-6.

SABAYOVÁ, M. Kvalita života v EÚ na ceste k udržateľnému rozvoju. In *Integrovaná Evropa súčasnosti a budúcnosti – reflexe tridsať rokov od podpisu Schengenskej úmluvy, kapitola 1.3.* – České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálnych štúdií, o. p. s., 2015. s. 28 – 36. ISBN 978-80-87472-83-5.

THURZOVÁ, M., MEZEI, J. *Pracovné právo*. 1. vyd. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2013. 173 s. ISBN 978-80-8054-568-0.

www.oecd.org

Keywords: Organization for European Economic Co-operation, Organization for Economic Co-operation and Development, Marshall Plan, coordination, liberalization, economic development, community's strategy

Summary

The study deals with the occurrence, characteristics and functioning of the international Organization for Economic Co-operation and Development. Presents the knowledge gained by analyzing the content retrieval and organization and its activities. The Organization for Economic Co-operation and Development is an intergovernmental organization in which activities were involved 34 most economically developed countries in the world. Member States are mainly European Union countries, including the Slovak Republic. Members of this organization occurred in December 2000. The study of the characteristics of this international organization is essential to understanding its business, which is directed to coordinate economic and socio-political cooperation of all its member states. The primary importance is due to promoting the liberalization of international trade, which assists member countries in economic development, reducing unemployment, the stabilization of the economic situation and the development of international financial markets. Its interests are therefore of primary importance for the development of the community's strategy in democratic countries. Indirectly by its activity also affects the security climate in the society.

mjr. PhDr. Ing. Kristína Králiková, PhD., MBA
Katedra správneho práva
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
e-mail: kristina.kralikova@minv.sk

Recenzenti: prof. Dr. Jozef Balga, PhD., doc. JUDr. Klaudia Marczyová, PhD.